Relații pe orizontală, efect pe verticală

ZILELE acestea s-a încheiat runda a doua a tratativelor dintre R.S.S. Moldova și R.S.F.S. Rusă, care au fost începute încă la 1 septembrie curent la Chișinău, unde s-a deplasat, după cîte știți ,o delegație a Parlamentului rus. În acest răstimp a fost elaborat și coordonat tratatul în linii mari, după care delegația noastră din Moldova, la care au participat domnul Ion Hadîrcă, prim-vicepreședinte al Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova, Constantin Oboroc, prim-viceprim-ministru al R.S.S. Moldova, Petru Munteanu, vice-președinte al Comisiei parlamentare pentru relațiile externe, Silvestru Maximilian, ministru adjunct al economiei naționale a R.S.S. Moldova, și subsemnatul comentariului de față, s-a deplasat la Moscova pentru a definitiva și pregăti textul pentru semnare, lucru care s-a încununat de succes.

Dar succesele noastre au fost precedate și de necesitatea învingerii anumitor greutăți, care puteau pune în pericol realizarea semnării acestui document important și multașteptat și care erau promovate pe alocuri de părerile diferite ale delegației ruse față de părerile noastre. Se simțea foarte mult și influența poziției centrului, care, din cele demonstrate, nu susține întrutotul formarea relațiilor . dintre republici pe linie orizontală și chiar a parlamentului rus, unii membri ai căruia se opun încheierii tratatelor cu republicile unionale. Au activat în această direcție și forțele separatiste din Moldova, un reprezentant al cărora căuta în fel și chip să obțină audiență chiar cu cîteva minute înainte de semnarea tratatului la domnul Ivan Silaev, prim-ministru al R.S.F.S. Ruse.

Ne-a făcut să ne neliniștim și să ne întristăm și accidentul rutier în care a nimerit Boris Elțin, Președintele Sovietului Suprem al R.S.F.S. Ruse. Deși dumnealui, spre fericirea tuturora, n-a avut de suferit leziuni grave, se găseau persoane care foloseau și acest motiv pentru amînarea semnării tratatului. Dar în pofida tuturor greutăților, datorită insistenței conducerii republicii noastre și actului de bărbăție al lui Boris Elțin, tratatul a fost semnat.

Ce reprezintă el pentru republica noastră și pentru Rusia?

Pentru Moldova de dincoace de Prut tratatul este primul acord internațional după 1812 încoace și primul între aceste două state după tratatul moldo-rus de la 1711, semnat de Petru I și Dimitrie Cantemir. Din acest moment putem spune că R.S.S. Moldova a devenit de facto subiect al dreptului internațional. În tratat de asemenea se accentuează și faptul că Rusia susține dreptul Moldovei la integritate teritorială. Prin urmare separatiștii din republica noastră nu vor găsi acolo sprijin. Rusia susține Moldova integră și recunoaște suveranitatea ei. Rusia nu se dezice de populația rusă din Moldova. Deci, cetățenii de naționalitate rusă capătă dreptul de a primi cetățenia rusă și, trăind în Moldova, pot să se bucure de toate drepturile omului. Acei ruși care vor dori să devină cetățeni ai Moldovei vor fi susținuți în dezvoltarea culturii, limbii, în alte domenii, care vor fi specificate într-un acord special. De aceleași drepturi se vor bucura și românii-moldoveni care locuiesc în Rusia.

Tratatul a fost semnat pentru o perioadă de zece ani și poate fi prelungit la dorința părților, care au participat la elaborarea lui. Acest document conține 23 de articole, care se referă la diferite sfere de colaborare economică, culturală, ecologică și alte domenii. Părțile se angajează să-și acorde ajutor reciproc și pe arena internațională. Rusia susține și realizarea intereselor legitime ale Moldovei, care au fost lezate în trecut.

Tratatul asigură drepturi egale și minorității ruse din Moldova și românilor-moldoveni din Rusia, menirea cărora cred că trebuie să servească ca un pod de legătură între state. Avînd relații, experiență, cunoscînd limba și împrejurările, ele ar putea contribui substanțial la impulsionarea relațiilor reciproc avantajoase.

În aceeași zi domnul Mircea Druc, prim-ministru al R.S.S. Moldova, și domnul Ivan Silaev, prim-ministru al R.S.F.S. Ruse, au semnat un acord guvernamental care prevede păstrarea și dezvoltarea continuă a legăturilor existente între cele două republici. În acest acord se dau însărcinări ministerelor și departamentelor de a încheia în timpul cel mai apropiat acorduri bilaterale. Astfel, temerea că Rusia va înceta furnizarea materiei prime și finite pentru economia republicii noastre este neîntemeiată.

După terminarea convorbirilor și semnarea tratatului și acordului dintre republici, domnul Mircea Druc a exclamat cu inspirație: «Rusia e cu noi!». Și într-adevăr în aceste momente dificile pentru Moldova e foarte important că alături de noi e Rusia democrată, că a lui Boris Elțin.

V. GREBENȘCICOV,
consultant superior al prim-ministrului R.S.S. Moldova pentru problemele minorității ruse și relațiile cu Rusia, participant la tratative.